

3 Ιουνίου, 1993

[ΠΙΚΗΣ, ΝΙΚΗΤΑΣ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ, Δ/στές]

ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΥΠΡΟΥ ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ,

Εφεσείοντες,

v.

ΑΝΔΡΟΥ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗ,

Εφεσίβλητου.

(Πολιτική Έφεση Αρ. 8775)

Δικαιοδοσία Δικαστηρίων — Αγωγή για αποζημιώσεις για δυσφήμιση και αμέλεια — Αίτηση για διαγραφή από την έκθεση απαιτήσεως των ισχυρισμών για αμέλεια — Κατά πόσο μπορούσε να επιληφθεί της αίτησης ένας Επαρχιακός Δικαστής — Κατά πόσο το αιτούμενο διάταγμα διαγραφής διαγίνωσκε την ουσία της αγωγής — Άρθρο 22(4)(β) του περί Δικαστηρίων Νόμου. 5

Λέξεις και φράσεις — “Ουσία της αγωγής” στο άρθρο 22(4)(β) του περί Δικαστηρίων Νόμου — Ταυτίζεται με την βάση της αγωγής όπως αυτή καθορίζεται στο άρθρο 2 του περί Δικαστηρίων Νόμου και περιλαμβάνει το σύνολο των γεγονότων που θεμελιώνουν το αγώγμο δικαίωμα, ή τα αγώγμα δικαιώματα, όπου η αγωγή έχει πολυμερή βάση. 10

Ο εφεσίβλητος κίνησε αγωγή εναντίον των εφεσείωντων ζητώντας αποζημιώσεις ύψους ΛΚ 500.000 για δυσφήμιση και για αμέλεια. Με αίτησή τους, δυνάμει της Δ.19 θ.26 των Θεσμών Πολιτικής Δικονομίας, οι εφεσείοντες ζήτησαν την διαγραφή από την έκθεση απαιτήσεως όλων των ισχυρισμών που αφορούσαν την αμέλεια, σαν άσχετων και σκανδαλωδών, που θα παρενέβαλλαν καλύματα στην ομαλή διεξαγωγή της δίκης. Το πρωτόδικο Δικαστήριο που επιλήφθηκε της αίτησης, αποτελείτο από ένα Επαρχιακό Δικαστή. Κατά την έναρξη της ακρόασης της έφεσης τέθηκε θέμα από το Εφετείο κατά πόσο ο Επαρχιακός Δικαστής, επιλαμβανόμενος της αίτησης, είχε υπερβεί την καθ’ ύλην δικαιοδοσία του, όπως αυτή καθορίζεται στο άρθρο 22 του περί Δικαστηρίων Νόμου. Η θέση των διαδίκων ήταν ότι η περίπτωση καλύπτετο από το άρθρο 22(4)(β) που παρέχει εξουσία σε Επαρχιακό Δικαστή “να εκδίδει οποιοδήποτε διάταγμα εν οιαδήποτε αγωγή μη διαγινώσκον την ουσία της αγωγής”. Ήταν προκειμένου η θέση των διαδίκων, η οποία είχε εκφρασθεί και ενώπιον του πρωτόδικου Δικα-

στηρίου, ότι, εφόσον με την αίτηση δεν επηρεαζόταν ολόκληρη η αγωγή, αλλά μόνο μέρος αυτής, το μονομελές Επαρχιακό Δικαστήριο είχε δικαιοδοσία δυνάμει του άρθρου 22(4)(β) του περί Δικαστηρίων Νόμου.

5 *Αποφασίσθηκε ότι:*

10 (α) Η ουσία της αγωγής ταυτίζεται με τη βάση της αγωγής όπως αυτή καθορίζεται στο άρθρο 2 του περί Δικαστηρίων Νόμου και περιλαμβάνει το σύνολο των γεγονότων που θεμελιώνουν το αγώγιμο δικαίωμα, ή τα αγώγιμα δικαιώματα σε περίπτωση που η αγωγή είναι πολυμερής. Ο όρος "ουσία" υποδηλώνει τα συστατικά στοιχεία του αντικειμένου, που στην περίπτωση αγωγής είναι τα αγώγιμα δικαιώματα που στοιχειοθετούν την απαιτήση. Η ουσία της αγωγής δεν μπορεί να ταυτισθεί με την τελική έκβαση της αγωγής. Αν η θέση των διαδίκων ήταν σωστή τότε θα ήταν εφικτή η επίκληση του άρθρου 22(4)(β) του περί Δικαστηρίων Νόμου σε κάθε περίπτωση που η βάση της αγωγής είναι πολυμερής και η διάγνωση που επιχειρείται αφορά μόνο μέρος της βάσης της αγωγής, αλλά όχι στην περίπτωση που η αγωγή είναι μονομερής και η διάγνωση συνεπάγεται την αποδοχή ή απόρριψη της αγωγής.

15 (β) Στην προκειμένη περίπτωση, η υπό κρίση αίτηση αφορούσε την μια από τις δύο βάσεις αγωγής, δηλαδή τον ισχυρισμό για αμέλεια, και κατά συνέπεια, με το επιδιωκόμενο διάταγμα διαγιγνώσκето η ουσία της αγωγής, με την έννοια ότι θα διαγράφετο μία από τις δύο αιτίες αγωγής, και, γι' αυτό, το μονομελές Επαρχιακό Δικαστήριο είχε ενεργήσει έξω από τα πλαίσια της καθ' ύλην δικαιοδοσίας του επιλαμβανόμενου της αίτησης, δεδομένου ότι το αντικείμενο της αιτίας αγωγής για αμέλεια υπερέβαινε τις ΑΚ 5.000,-.

25
30 *Η έφεση επιτράπηκε χωρίς έξοδα. Διατάχθηκε επανεκδίκαση της αίτησης από το πλήρες Επαρχιακό Δικαστήριο Λευκωσίας.*

Υποθέσεις που αναφέρθηκαν:

35 *Πασχαλίδης ν. Γιασεμίδη (1992) 1 Α.Α.Δ. 1330*

Θεοχάρους ν. Παστελλή (1993) 1 Α.Α.Δ. 240

Έφεση.

Έφεση από τους εναγόμενους κατά της ενδιάμεσης απόφασης του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λευκωσίας (Μ. Γεωργίου, Ε.Δ.) που δόθηκε στις 6 Ιουλίου, 1992 (Αρ. Αγωγής 9887/91) με την οποία διατάχθηκε η διαγραφή του μέρους της απαίτησης που αφορούσε την αμέλεια. 5

Π. Πολυβίου, για τους εφεσείοντες.

Τ. Παπαδόπουλος, Λ. Δημητριάδης και Α. Κωνσταντίνου, για τον εφεσίβλητο.

Cur. adv. vult. 10

ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ: Την απόφαση του Δικαστηρίου θα δώσει ο Δικαστής Γ. Μ. Πικής.

ΠΙΚΗΣ, Δ.: Ο εφεσίβλητος ενήγαγε το Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου (το Ρ.Ι.Κ.) και τον Πρόεδρο του Ιδρύματος αξιώνοντας £500.000 αποζημιώσεις για ζημία που υπέστη εξαιτίας της δυσφήμισης του από τους εφεσείοντες ή λόγω της αμέλειας τους. Η απαίτηση του θεμελιώνεται διαζευκτικά στα αστικά αδικήματα της δυσφήμισης και αμέλειας. Η ζημία προέκυψε από το ίδιο συμβάν, την τηλεοπτική εκπομπή του Ρ.Ι.Κ. “Χωρίς Πλαίσια” της 22/10/1991. Τα γεγονότα όμως που στοιχειοθετούν τα δύο αγώγιμα δικαιώματα δεν είναι τα ίδια παρόλο που συμπίπτουν ως προς το ζημιολογικό γεγονός. Η αμέλεια έχει ως λόγο πράξεις και παραλείψεις των εφεσειόντων σε σχέση με την εκπομπή που συνιστούν παράλειψη εκπλήρωσης οφειλόμενου προς τον εφεσίβλητο καθήκοντος που τους καθιστά υπόλογους για τις συνέπειες της εκπομπής, ενώ η δυσφήμιση στοιχειοθετείται κατ’ εξοχήν από το περιεχόμενο της εκπομπής και συναφείς προς αυτό προθέσεις των εφεσειόντων. 15
20
25

Μετά την καταχώρηση της έκθεσης απαιτήσεως οι εφεσείοντες με ενδιάμεση αίτηση βάσει της Δ.48 αξίωσαν την διαγραφή του μέρους της απαίτησης που αφορά την αμέλεια (Παρ. 11 και 12) ως περιέχοντος άσχετους και σκανδαλώδεις ισχυρισμούς που θα παρενέβαλλαν κωλύματα στην ομαλή διεξαγωγή της δίκης. Έρεισμα για το αίτημα αντλείται από τις πρόνοιες της Δ.19 Θ.26 που παρέχουν εξουσία για τη διαγραφή απαιτήσεων και ισχυρισμών από τη δικογραφία που τείνουν να εκτρέψουν την ομαλή πορεία της δίκης ή έχουν ως σκοπό την πλαгиδοδρόμησή της. 30
35

Ο εφεσίβλητος έφερε ένσταση στη διαγραφή της απαίτησης για αμέλεια. Της αίτησης επιλήφθηκε Επαρχιακός Δικαστής ενώπιον του οποίου είχε προφανώς τεθεί η υπόθεση από το Πρωτοκολλη-
 5 θανών επιπτώσεων της αίτησης για την τύχη του ενός από τα δύο σκέλη της αγωγής.

Ευθύς μετά την έναρξη της ακρόασης ο αδελφός Δικαστής Κων-
 10 σταντινίδης επεσήμανε ότι επιλαμβανόμενος της αίτησης ο Επαρ-
 χιακός Δικαστής φαίνεται να ενήργησε έξω από τα όρια της καθ'
 ύλην δικαιοδοσίας του οπότεν εγείρεται θέμα ακυρότητας της δια-
 δικασίας και κατ' επέκταση των αποτελεσμάτων της. Κρίναμε ότι
 15 ετίθετο θέμα υπέρβασης δικαιοδοσίας το οποίο θέσαμε στα δύο μέ-
 ρη και ζητήσαμε τις απόψεις τους. Επεσύραμε την προσοχή τους
 στις διατάξεις του Άρθρου 22(3) του Περί Δικαστηρίων Νόμου του
 1960 (Ν. 14/60, όπως τροποποιήθηκε) που περιορίζουν την καθ'
 20 ύλην δικαιοδοσία Επαρχιακού Δικαστή (με ορισμένες εξαιρέσεις)
 στην επίλυση διαφορών όπου η αξία του επιδίκου θέματος, αποτι-
 μόμενη σε χρήμα, δεν υπερβαίνει τις £5.000,-. Εξάλλου υποδείξαμε
 ότι οι πρόνοιες του Άρθρου 22(4) (β) που πραγματεύονται εξαίρεση
 25 του κανόνα φαίνεται να περιορίζονται στην επίλυση ενδιάμεσων θε-
 μάτων που δεν άπτονται της ουσίας των επιδίκων θεμάτων. Εκδι-
 κάζοντας την αίτηση ο πρωτόδικος Δικαστής άσκησε δικαιοδοσία
 για την επίλυση ενός μέρους της αγωγής η αξία του οποίου υπερέ-
 βαινε τη δικαιοδοσία και βρισκόταν έξω από τις αρμοδιότητες του.

25 Στην προκείμενη περίπτωση το αντικείμενο της αίτησης ήταν η
 διάγνωση ως προς το παραδεκτό της απαίτησης για αποζημιώσεις
 για αμέλεια για ποσό το οποίο υπερβαίνει τη δικαιοδοσία Επαρχια-
 κού Δικαστή. Και οι δύο δικηγόροι επέσυραν την προσοχή μας στο
 30 πιά κάτω απόσπασμα από τα πρακτικά του δικαστηρίου που απο-
 καλύπτει ότι το θέμα απασχόλησε τον πρωτόδικο Δικαστή:

“Προτού ξεκινήσουμε να διευκρινήσουμε κάτι. Εκ πρώτης
 όψεως φαίνεται ότι η αίτηση δεν επηρεάζει όλη την αγωγή και
 επομένως δεν είναι θέμα που πρέπει να ακουστεί από το Πλήρες
 Επαρχιακό Δικαστήριο αλλά από ένα Δικαστή. Έχετε διαφορε-
 35 τική άποψη;

Οι δικηγόροι δηλώνουν ότι συμφωνούν.”

Όπως φαίνεται η πρώτη θεώρηση του θέματος μεταβλήθηκε σε
 40 δεύτερη και τελική ενόψει της συμφωνίας των δικηγόρων με τη θέ-
 ση του δικαστηρίου. Η συμφωνία των διαδίκων δε μεταβάλλει το
 πλαίσιο της δικαιοδοσίας του δικαστηρίου ούτε συνιστά λόγο για

τη διεύρυνση ή τον περιορισμό των αρμοδιοτήτων του. Η δικαιοδοσία του Επαρχιακού Δικαστηρίου και οι αρμοδιότητες των μελών του θεμελιώνονται στις διατάξεις του Ν. 14/60 και ασκούνται βάσει των εκάστοτε οδηγιών του Ανωτάτου Δικαστηρίου για τον καταμερισμό της εργασίας. [Βλ. μεταξύ άλλων τις πρόσφατες αποφάσεις *Πασχαλίδης ν. Γιασεμίδη* (1992) 1 Α.Α.Δ. 1330, και *Θεοχάρους ν. Παστελλή* (1993) 1 Α.Α.Δ. 240]. 5

Υπό την αίρεση της παραγράφου (α) του Άρθρου 22 του Ν. 14/60 η καθ' ύλην δικαιοδοσία των Δικαστών του Επαρχιακού Δικαστηρίου προσδιορίζεται στην παράγραφο (β) του ίδιου άρθρου και έχει ως παρονομαστή "το αμφισβητούμενο ποσό ή την αξία της επίδικου διαφοράς". Προκειμένου περί Επαρχιακού Δικαστή η διαφορά δεν πρέπει να υπερβαίνει τις £5.000,-. Η χρηματική αξία του επίδικου θέματος είναι το μέτρο της καθ' ύλην δικαιοδοσίας του Επαρχιακού Δικαστηρίου. Το ερώτημα το οποίο τίθεται είναι αν πρόνοιες του άρθρου 22(4)(β) του Ν.14/60 επεκτείνουν τη δικαιοδοσία Δικαστή του Επαρχιακού Δικαστηρίου στην επίλυση διαφορών το επίδικο θέμα των οποίων υπερβαίνει την καθ' ύλην δικαιοδοσία του. Η απάντηση και των δυο μερών ήταν καταφατική νοουμένου ότι το μέρος της διαφοράς που επιλύεται δεν αποτελεί το σύνολο της διαφοράς που προσδιορίζεται με την αγωγή και με το διάταγμα που εκδίδεται δεν τίθεται τέρμα στην αγωγή. Το άρθρο 22(4)(β) παρέχει εξουσία στο δικαστήριο "να εκδίδει οποιονδήποτε διάταγμα εν οιαδήποτε αγωγή μη διαγιγνώσκον την ουσία της αγωγής". 15
20

Και οι δύο πλευρές υπέβαλαν ότι καθοδηγούμενες από τον ορισμό του όρου "αγωγή" στο άρθρο 2 του Ν. 14/60 και της σημασίας του όρου "ουσία" στο πλαίσιο της συγκεκριμένης νομοθετικής διάταξης δικαιολογείται το συμπέρασμα ότι η ουσία της αγωγής ταυτίζεται με την έκβαση της αγωγής· συνεπώς δεν παρεμβάλλεται κώλυμα στην έκδοση διατάγματος για τη διαγραφή μέρους της βάσης της αγωγής παρά το γεγονός ότι αυτό αφορά ποσό που υπερβαίνει τα δικαιοδοτικά όρια του Επαρχιακού Δικαστή. Λογική προέκταση της επιχειρηματολογίας αυτής είναι ότι το άρθρο 22(4)(β) επεκτείνει την βάση της δικαιοδοσίας κάθε μέλους του Επαρχιακού Δικαστηρίου στην επίλυση οποιουδήποτε μέρους της αγωγής, άσχετα από το ποσό της διαφοράς, εφόσο με το διάταγμα δεν επιλύεται το σύνολο των διαφορών που τίθενται με την αγωγή και στοιχειοθετούνται με τη δικογραφία. 25
30
35

Η αγωγή είναι το ένδικο μέσο το οποίο καθιερώνει ο νόμος για τη διεκδίκηση αστικών δικαιωμάτων ενώπιον Πολιτικού Δικαστηρίου. Η ουσία της αγωγής ταυτίζεται με τη βάση της αγωγής όπως αυτή καθορίζεται στο άρθρο 2 του Ν. 14/60 και περιλαμβάνει το σύ- 40

5 νολο των γεγονότων “των θεμελιούντων το αγώγιμο δικαίωμα”. Ο
 όρος “αγώγιμο δικαίωμα” περιλαμβάνει και τον πληθυντικό του
 όρου (άρθρο 2, ΚΕΦ. 1), όπως άλλωστε διαφαίνεται και από τις
 10 διατάξεις του άρθρου 21 του Ν. 14/60 που πραγματεύονται την κα-
 τά τόπο δικαιοδοσία του Επαρχιακού Δικαστηρίου. Η αγωγή μπο-
 ρεί να έχει μονομερή ή πολυμερή βάση. Αν η θέση των διαδίκων εί-
 ναι σωστή τότε είναι εφικτή η επίκληση του άρθρου 22(4)(β) σε κά-
 θε περίπτωση που η βάση της αγωγής είναι πολυμερής και η διά-
 15 γνωση η οποία επιχειρείται αφορά μόνο μέρος της βάσης της αγω-
 γής· όχι όμως αν είναι μονομερής και η διάγνωση συνεπάγεται την
 αποδοχή ή απόρριψη της αγωγής. Η θέση αυτή ταυτίζει την ουσία
 της διαφοράς με το ένδικο μέσο “αγωγή” αφενός και παραγνωρίζει
 20 τη “βάση της αγωγής”, που συνιστά το θεμέλιο της απαίτησης αφε-
 τέρου. Η Δ.13 των Θεσμών Πολιτικής Δικονομίας καθιστά δυνατή
 15 την στοιχειοθέτηση δύο ή περισσότερων βάσεων αγωγής στην ίδια
 αγωγή οι οποίες συνεκδικάζονται εκτός αν διαπιστωθούν λόγοι για
 το διαχωρισμό τους. Όπου συνενώνονται δύο ή περισσότερες βά-
 σεως αγωγής στο ίδιο ένδικο μέσο η ουσία της αγωγής σύγκεται από
 το άθροισμα των βάσεων της αγωγής.

20 Ο όρος “ουσία” υποδηλώνει τα συστατικά στοιχεία του αντικει-
 μένου, που στην περίπτωση αγωγής είναι τα αγώγιμα δικαιώματα
 που στοιχειοθετούν την απαίτηση. Δεν παρεμβάλλεται δικονομικό
 κώλυμα στην έκδοση απόφασης για μέρος της αγωγής όπως ρητά
 25 αναγνωρίζεται από το άρθρο 22(4)(εε) του Ν. 14/60. Κρίνουμε ότι
 η ουσία της αγωγής δεν μπορεί να ταυτιστεί με την τελική έκβαση
 της αγωγής.

30 Η εφεσιβαλλόμενη απόφαση ακυρώνεται. Η έφεση επιτυγχάνει
 για λόγους άλλους από εκείνους που επικαλούνται οι εφεσείοντες.
 Η αίτηση των εφεσείοντων θα εκδικαστεί από το Πλήρες Επαρχια-
 κό Δικαστήριο.

— Ακούονται οι δικηγόροι ως προς τα έξοδα. —

Δικαστήριο: Δεν εκδίδεται διαταγή για τα έξοδα της έφεσης. Τα
 έξοδα της πρωτόδικης διαδικασίας θα ακολουθήσουν το αποτέλε-
 σμα της αίτησης.

35 *Η έφεση επιτρέπεται χωρίς διαταγή
 για έξοδα. Διατάσσεται επανεκδί-
 κηση της αίτησης.*